

MADENLERDEN ALINAN VERGİLER

Jeoloji Y, Müh. DURSUN BAŞTANOĞLU

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, Ankara.

ÖZ ; Madenlerden alınan vergiler başlı başına bir inceleme konusudur. Şimdiye kadar maden mevzuatının çeşitli konularına ilişkin yazılar yayımlanmış olmasına karşın «Maden arama ve işletme hakkı kazanılırken veya kazanıldıktan sonra Devlete ödenen vergiler nelerdir?» konusuna değinilmemiştir. Yazıda mevcut yasalara göre durum ortaya çıkarılmış, maden haklarının nitelikleri ve çeşitli evrelerde yapılan Ödemelerden bahsedilmiştir. Ayrıca madenlerde. Devlet hakkının nasıl saptandığı belirtilmiş ve 1978 yılı Devlet hakkı tarifesi yazının sonuna konmuştur.

Burada maden yasası ve harçlar yasasına göre zorunlu olarak ödenen vergiler açıklanmıştır. Özellikle son yıllarda para değerindeki hızlı düşüşler yıllarca önce saptanan vergi ve harçları eleştirilecek bir duruma getirmiştir, Amaç her yönüyle aksayan maden yasasının bu yönünü de sergilemektir. Nasıl olması gerektiği konusunda bir takım önlemler sıralanarak, soruna yaklaşımda bulunmak, çözüm getirmek istenmiştir.

GİRİŞ

1961 Anayasasının 130. maddesi «Doğal servet ve kaynaklar Devlet hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir.» demekle madenlerin Devlete ait olduğunu kabul etmiş, arama ve işletmenin özel girişim eliyle yapılmasını yasanın açık iznine bağlamıştır, 6309 sayılı maden yasasının 4. maddesi ile de madenlerin Devlete ait olduğu keyfiyeti bir kez daha belirlenmiştir. Aynı maddeyle arazi mülkiyeti dışında olduğu belirtilerek arazi sahibinin maden arama veya işletme hakkı almasında bir üstünlüğü olmadığı gerçeği vurgulanmıştır.

Anayasamızın 61. maddesi ise «Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi vermekle yükümlüdür» demekle, elde bulundurulana servete göre vergi verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Madenlerde nasıl hak sağlanacağı ve ne biçimde yararlanılacağı 1954 tarih ve 6309 sayılı maden yasasında belirlenmiştir. Aradan geçen çeyrek yüzyıldan beri özünde değişiklik yapılmadan aynı yasa uygulanagelmıştır.

MADEN HAKLARININ NİTELİKLERİ

Madenler üzerinde kurulan haklar beşe ayrılır. Hak kazanılan maden sahalarında içinde bulunulan evreye göre yapılacak işlem farklıdır. Maden arama veya işletme hakkı verilirken parasal teminat, harç ve damga vergisi alınır. Bu yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmeyenlerin talepleri reddedilir.

1. Maden arama ruhsatnamesi isteğini içeren ilk başvurunun yapılmasıyla takaddüm (öncelik) hakkı doğmuş olmaktadır. Müracaattan ruhsat alınmaya kadarki öncelik hakkı evresinde madenin değil işletilmesi, aranması dahi söz konusu değildir. Hiç bir faaliyet gösterilmeyen bu ölü dönem madencilik sektörüne doğrudan zarar vermektedir. Bu evre arama ruhsatnamesi almak için bekleme devresinden ibarettir.

2, Arama ruhsatnamesi alınması, maden arama hakkı kazanılması demektir. Ruhsatın verildiği andan işletme hakkı talebine kadar geçen iki yıllık süre maden arama evresidir. Bu evrede yarma, galeri, kuyu., gibi bir takım arama faa-

liyetleri sonucunda madeni bulup ortaya çıkarmak, madenin varlığını kanıtlamak zorunludur, fakat işletme faaliyetine gırlşilemez. Ancak değerinin anlaşılabilmesi için iki bin tona kadar cevherin çıkarılmasına ve örnek olarak satışına Devlet hakkı ödenmek kaydıyla izin verilebilir.

3. İşletme hakkı talebi evresinde, artık maden arama faaliyetleri sonuçlanmıştır. Yapılan müracaatın işletme ruhsatnamesi veya İmtiyazı olabilmesi için gereken bekleme devresidir. Bu devrede madenin işletilmesi (eğer istenirse) yasanın 57. maddesine göre izin alınmasına bağlıdır.

4,5. İşletme ruhsatnamesi veya İşletme imtiyazı alınması maden işletme hakkı kazanılması demektir. Bu evre son aşama olup madenci belirtilen koşullara uygun olarak bir yıl içinde işletme faaliyetine başlamaya yükümlüdür. Faaliyete başlanmaması veya kesilmesi zorlayıcı bir sebebe dayanmayan hallerde işletme ruhsatnamesi veya İmtiyazının feshi yoluna gidilir.

Yasaya göre işletme ruhsatnamesi veya İmtiyazı konusu olduktan sonra madende İşletme hakkı verilmeye kadar 15-20 yıl gibi uzun bir süre zarfında madenin işletilme zorunluğu yoktur ve maalesef yasada bu konuda zorlayıcı hüküm mevcut değildir. Madenci sahada çalışıp çalışmamakta serbest kalmaktadır.

Maden sahalarını genel olarak İşletilen veya İşletilmeyen sahalar diye ayırmak olanaklıdır, Herhangi bir saha üzerinde hak kazandıktan sonra madencinin en yakın zamanda İşletmeye geçmesi ve üreteceği ürünü toplumun yararına sunması gerekmektedir. Yaklaşık 1500 adet İşletme ruhsatnameli veya imtiyazlı sahadan ancak 200 kadarı İşler durumdadır, geriye kalan ise İşletilmeden elde tutulmaktadır.

Beklemeye tahammülü olmayan ve hemen İşletmeye geçilmesi ülke çıkarı açısından son derece gerekli sahalar için bu yargı çok önemlidir. Dünya'mn sayılı krom üretici ülkelerinden biri olan Türkiye'de sayısız krom sahalarının tümünün birden faaliyette geçmesi İse düşünülemez.

ÇEŞİTLİ EVRELERDE ÖDEMELER

Madenler üzerinde haklar kazanılırken madencinin yaptığı tüm masrafları bilmek olanaklı

değilse de ödenen resim ve harçların hesabı çıkarılabilir. Devletin önemli ölçüde aldığı verginin başında Devlet hakkı gelir. Onu harçlar, damga vergisi, parasal teminatlar ve para cezaları izler. Yalnız M.T.Â. Enstitüsü'nün 7426 sayılı yasaya göre yaptığı müracaatlar her türlü harç ve resimden bağıştıktır. Bütün evrelerde maden arama ve işletme hakkı kazanılırken veya kazanıldıktan sonra ödenen vergiler şunlardır;

1. Yasanın 19. maddesine göre 1318 sayılı finansman yasınının 111. madde 1 No. lu bendi hükmüyle arama ruhsatnamesi harcı olarak 500 TL. miktarında bir teminatın ilk müracaatla birlikte verilmesi şarttır. Bu harç teminatı ruhsat verildikten sonra gelir kaydedilmekte, ruhsat verilmezse iade olunmaktadır. Ancak müracaat sahibinin hatasından doğan veya talepten vazgeçme hallerinde hazineye gelir kaydedilmektedir.

2. Yasanın 26. ve 27. maddeleri gereğince hazırlanan Keşif ve Tahkikat YÖnetmeliği'nin 3. maddesine göre keşif ve tahkikat yapılması gereken müracaatlarda gerekli masraflar, müracaat sahibi tarafından yasanın 144. maddesine göre ödenir. Yine aynı maddeye göre maden arama veya işletme hakkı talep olunan sahalarda her evrede yapılması gereken keşif, tetkik ve tahkik masrafları ilgili tarafından ödenmektedir.

3. Yasanın 39. ve 40. maddelerine göre arama ruhsatnamesi hukukunun devir ve İntikalinde ruhsatname harcının yarısı miktarında 250 TL. harç alınmaktadır.

4. Yasanın 52. maddesine göre bulunmuş maden için bir miktar nakdi teminat işletme hakkı sahibinden istenir. Bugünkü uygulamada işletme hakkı süresine göre Bakanlar Kurulu'nun 15.11.1965 gün ve 6/5458 sayılı kararına göre şu nakdi teminatlar alınmaktadır :

10 Yıllık İşletme ruhsatnamesi için	2000 TL.
15 Yıllık İşletme ruhsatnamesi için	2500 TL.
40 Yıllık İşletme imtiyazı için	3000 TL.
41-60 Yıllık İşletme imtiyazı için	4000 TL.
61-99 Yıllık İşletme imtiyazı için	5000 TL.

5. Yasanın 55. maddesi uyarınca işletme hakkı verilirken yapılacak İlanların masraflarını işletme hakkı talibi öder. Yine İşletme hakkı bulucudan başkasına verilecekse 54. madde gereğince hazırlanan Bulunmuş Madene Talep Araması YÖnetmeliği'nin 3. maddesine göre talip

tarafından ödenmesi gereken masrafların arasına bu konuda yapılacak İlanların bedeli de dahil edilir.

6. Yasanın 58. ve 59. maddelerine göre işletme hakkı talebinden doğan hukukun devir ve İntikali sırasında arama ruhsatı harcının yarısı miktarında 250 TL. harç alınmaktadır,

7. Yasanın 62. ve 65. maddelerine göre işletme ruhsatnamesi verilirken 1500 TL, işletme imtiyazı verilirken 5000 TL. miktarında harç alınmakta, ayrıca işletme sermayesinin .% Ti oranında damga pulu nakit olarak tahsil edilmektedir.

8. Yasanın 67. ve 88. maddelerine göre işletme ruhsatnamesinin devir ve İntikali sırasında ruhsatname haremın yarısı miktarında 750 TL, 89. maddeye göre İşletme imtiyazının devri sırasında (imtiyaz hakkı miras yoluyla intikal etmez) İmtiyaz harcının yarısı miktarında 2500 TL. harç alınmaktadır.

9. Yasanın 115. ve 117. maddelerini göre ise cevherlerin satışı sırasında Devlet hakkına esas değer üzerinden % 1 - 3 oranında Devlet hakkı ödenmektedir.

MADENLERDE DEVLET HAKKI

Devlet Hakkının Tanımı

Maden arama veya işletme ruhsatnameli veya imtiyazlı sahalarla, işletme talebi devresinde faaliyette bulunan sahalardan üretilen maden cevherlerinin satışı Devlet hakkının ödenmesiyle olanaklıdır. Yasanın değişik 115. maddesinde bu zorunluluk «Maden sahalardan çıkarılan cevherlerin imrarı Devlet hakkının ödenmesine bağlıdır» hükmüyle belirtilmiştir.

Devlet hakkı kısaca, maden sahalardan üretimi yapılan ve yapılmış cevherlerin satışı sırasında Devlete ödenen dolaysız bir vergidir. Zaten maden işletme hakkı kaşanıldıktan sonra bunun dışında Ödenen vergi yoktur. Yalnız işletme hakkı alınincaya katlar bir defaya mahsus olmak üzere Devlete verilen parasal teminat, resim ve harçlar mevcuttur.

Yasaya aykırı olarak maden çıkarılması ve cevherlerin satışı yasaktır. Maden arama veya işletme hakkına sahip olmaksızın sahadan ma-

den cevheri çıkarmak 119. madde kapsamına girer. Bu biçimde hareket ağır para cezasını gerektirir ve çıkarılan kaçak cevherler müsadere edilerek hazine malı sayılır.

Maden arama veya işletme hakkına haiz olmakla beraber Devlet hakkını ödemediği cevher satışı yapanlardan satılan cevhere karşılık gelen Devlet hakkı, yasanın 120. maddesine göre, cevherin Devlet hakkı tarifesindeki değeri üzerinden üç kat olarak alınır. Ayrıca bu cezalı Devlet hakkının kesinleşmesinden itibaren arama evresinde bir yıl, işletme evresinde beş yıl içinde eylemin tekrarı halinde yukarıdaki hüküm uygulanmakla birlikte arama veya işletme hakkı kaldırılır.

Devlet Hakkının Uygulanması

Maden yasasının 118. maddesi gereğince hazırlanan 29.6.1954 tarihli Devlet Hakkı Tahakkuk Yönetmeliği'nde maden satışlarından alınan Devlet hakkının hangi biçim ve yöntemle gerçekleştirileceği açıklanmıştır. Devlet hakkının alınmasına dayanak oluşturacaktır;

a) Yabancı ülkelere satılacak maden cevherlerinin ihraç İskelesindeki FOB bedelleri,

b) Yurt içine satılacak cevherlerin çeşitli bölgelerdeki maden işletmelerinin satış bedelleri, ortalamasını gösteren Devlet Hakkı Tarifesi yasanın değişik 117. maddesine göre her yıl düzenlenir.

Bu tarife maden cinslerine göre her takvim yılının ilk iki ayı içerisinde, geçen yıl içinde yetkili mercilerce tescil edilen bedeller ile fiyatların geçen yılda izlediği seyir gözönünde tutularak ve yapılan cari yıl fiyat tahminlerine dayanılarak hazırlanır, mail yılbaşından itibaren yürürlüğe konulur.

Fiyat değişimlerinde o yıl içinde meydana gelen dalgalanmalar tarifeyi etkilemez. Ancak yıllık değişimler söz konusudur. Her maden türü için tek bedel olmak üzere hazırlanan tarifede tenor dikkate alınmaz, yalnız madenin kalite ve zenginlik durumuna göre sınıflandırma yapılır. Örneğin amyantın ham cevherinden, işlenmiş amfibol ve krlzotll olanından ayrı oran ve miktarda Devlet hakkı alınmaktadır.

Devlet hakkı tarifesi üç hususu kapsamaktadır.

1. Devlet hakkına esas olan kıymet,
2. Devlet hakkı oranı,
3. Devlet hakkı miktarı,

Madenlerden birim başına alınacak Devlet hakkı miktarı her yıl cari Devlet hakkı tarifesinde gösterilen kıymet ve Bakanlıkça tayin edilen %1-3 düzeyinde pay oranı üzerinden alınır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi Başkanlığınca hazırlanan, madenlerden alınacak Devlet hakkını gösteren tarife yazının sonuna'da verilmiştir. 1.3.1978-28.2.1979 tarihleri arasında uygulanacak olan bu tarifede Devlet hakkına esas olan kıymet Türkiye koşullarında 1978 yılı maden fiyatıdır.

Mahlut cevherlerde; Devlet hakkı tarifesinde en yüksek kıymeti taşıyan cevher üzerinden % 3 oranında Devlet hakkı tahsil edilir. Örneğin, Demir ve Manganezin mahlut olduğu bir sahada, Devlet hakkına esas olan kıymetleri Demirin 250 TL/ton, Manganezin 750TL/toh olduğundan, eğer bu cevherler ayrı satılacak olsalardı, Demir için $250 \times \% 3 = 7,5$ TL/ton, Manganez için $750 \times \% 2 = 15$ TL/ton ödenmesi gerekirdi. Mahlut cevherden ise Manganez cevherinin tarifede esas teşkil eden yüksek kıymeti üzerinden % 3 oranında $750 \times \% 3 = 22,5$ TL/ton alınacaktır.

Cüruf ve Artıklarda; Devlet hakkı miktarı, satış fiyatı üzerinden cüruf ve artığın tabii olduğu madenin Devlet hakkı oranı uygulanarak alınır. Örneğin, Pirit cürufu 100TL/ton'dan satılıyorsa Devlet hakkı tarifesinde pirit cevherinin Devlet hakkı oranı % 1 olduğundan 1 TL/ton Devlet hakkı miktarı alınması gerekmektedir. Yalnız cüruf ve artığın satış fiyatının tescil mercilerinden (Ticaret ve Sanayi Odası gibi) veya alıcı firmalardan belgelenmesi gerekir.

AKSAKLIKLAR VE ÖNLEMLER

Öncelik Hakkının Kazanılması

Maden arama ruhsatnamesi ile madenciye arama hakkı verilirken karşılığında harç alındığı halde ilk müracaat evresinde öncelik hakkı verilirken herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Her iki durumda da bir hak verilmesi söz konusu olduğundan ikisinden de harç alınması gerekmektedir. Yalnız arama hakkı değil öncelik hakkı verilirken de Devlete ödeme yapılmalıdır.

Maden Haklarının Devrinde

Maden sahaları el değiştirirken bazen milyonlar ifade edildiği halde buna karşılık Devlete ödenen sadece ve en çok 2500 TL. tutarında devir harcından ibarettir. Sorunu salt maden hakkı açısından ele alırsak Devletin uğradığı zararı görmezden gelmek gerekir. Devirler tıpkı bina, arsa., gibi taşınmaz malların satışına benzetilerek Herkesin gücüne göre vergi vermesi gerektiği ilkesinden hareketle beyan esası getirilebilir ve beyan edilen değer üzerinden belli bir oranda vergi alınabilir. Ancak sahanın satışına izin verilmesi özel mülkiyete konu olması anlamına geleceğinden yasanın temel ilkelerine ters düşmektedir. Devir esnasında ödenen miblağ resmen belirlenmediğinden, ayrıca gelir vergisi de adaletli biçimde alınamamaktadır.

Devlet Hakkının Alınmasında

Madenlerden Devlet hakkının tam olarak alınabilmesi için ne kadar cevher çıkarıldığının ve satıldığı bilinmesi gerekir. Bu ise ciddi bir denetimle olanaklı olabilir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bu konudaki işlevini yerine getirememektedir. Bundan dolayı Devlet hakkını ödemek madencinin vicdanına kalmaktadır. Özellikle yurt içinde satılan madelerde Devlet hakkını yatırıp yafırmamak arzuya bağlı olmaktan çıkarılmalıdır.

Madencinin Devlet hakkını ödemesi gelir vergisi matrahını yükselteceğinden Devlet hakkı miktarı düşük bile olsa salt vergi matrahını yükseltmemek için ödemekten kaçınacaktır. Gerekli denetimin ilgili kuruluşça hiç yapılmamasından giderek artan maden kaçakçılığı dolayısıyla vergi kaçakçılığının önlenmesi zorunludur. Öncelikle Devlet hakkının ne zaman, nasıl ve kimin tarafından alınacağı yasa ve yönetmeliklerde açıkça belirtilmelidir.

Madenlerde Devlet hakkı cevherin satış sırasında ödenir. Satış olmadığı sürece ödenmesi söz konusu değildir. Satış anına kadar cevher serbestçe üretilebilmekte, ocağın başında veya saha dışında başka bir yere stok edilebilmekte ve böylece istenilen yere izin alınmadan götürülebilmektedir. Bu açıdan maden yasası ile tuz yasasının bir kıyaslamasını yapmak yararlı olacaktır. 3078 sayılı tuz yasasının 15. ve 18. maddelerine göre tuzun nakliyatı tuz nakliye tezkereleri ile yapılmakta, tezkeresiz nakledilen tuzlar kaçak sayılmaktadır. Bu tezkerelerin hük-

mü, verildikleri tarihten itibaren gideceği yerin uzaklığına, taşıma aracı ve mevsimine göre değişen günlük sürenin bitimine kadar geçerlidir. Maden yasasında böyle bir hükmün bulunmayışı hakkın kötüye kullanılmasında açık kapı bırakmaktadır. Nakliyenin denetlenmemesi kaçakçılığın ortaya çıkmasında rol oynayan nedenlerden biridir. Tuzda olduğu gibi madenler için de yetkili mercilerden tezkere alınması ve nakliyenin izine bağlı olması zorunlu konulmalıdır.

Yasanın Temelinde

Maden yasasının yeterli olmayışı madenciye elastik hareket etme avantajı vermektedir. Madencinin sahayı işletmeden elinde bekletmesinin sakıncaları vardır. Bu sakıncaları ortadan kaldırmak için sahada işletmeye zorlanmalı, keyfi davranışa engel olunmalıdır. Atıl durumdaki maden sahaları üzerinde hak devamının söz konusu olmaması gerekir. Madenci sahada işletmeye geçmek istemiyorsa spekülasyon ticareti yapıyor demektir. Eğer işletemiyorsa o zaman hakkın iptali ile Devletin madene el koyması en iyi hal çarestdir.

Madenlerin, asıl sahibi Devlettir, hak kazanan kişi madenin temelli değil, ancak geçici sahibi olabilir. Diğer bir deyişle madeni Devletten kiralayan kişidir. Bazı ülkelerde de böyle kabul edildiğinden madenlerin kirası yasalarda belirtilmiştir. Bunun yorumu nasıl yapılırsa yapılsın küçük masraflarla elde olunan ve büyük bir varlık yerine geçen sahanın karşılığı vergi olarak verilmelidir. Devlete ait doğal kaynakların bir bölümünü oluşturan madenlere gerçek ve tüzel kişilerin verdikleri verginin ulusal gelir içindeki payına bakılırsa pek çok kesimde olduğundan daha karamsar bir tablo karşımıza çıkmaktadır. Ulusal ekonomiye sağlanan katkının bu denli cılız kalışının çok yönlü nedenlerini araştırmak gerekir.

SONUÇ

Madenlerden alınan arama, işletme ve imtiyaz harçlarının madencinin iehinde ve madencilğe teşvik için düşük tutulduğu bilinmektedir. Bu yüzden ve diğer nedenlerden Devletin gelir kaybı büyük olmaktadır. Ancak basit ve ilkel önlemlerle madencilik sektörünün ihya edilemeyeceğine, endişe ve kuşkuyla Önleyici, istikrar sağlayan önlemlerle başarı sağlanacağına inanılmaktadır.

Öncelikle madencilik politikası saptanarak alındıktan sonra bir daha yerlerine konması olanaksız olan madenlerin işletilmelerine yön verilmeli. Özellikle rezerv sorunu olmayan kamusal varlıkların korunması ve yurt yararına en uygun biçimde değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Bu ancak hangi bölgelerde hangi madenlere ağırlık verileceğine dair bir program yapmakla olanaklı olabilir. Ölçü o madenin ülke ekonomisindeki yeridir.

Madencilüğümüzün köklü değişimlere muhtaç olduğu ve değişimin zaman geçirilmeden yapılması gerçeği açıktır. Her alanda maden işletmelerini düzenleyen, onları denetleyen ve gereksinimlerini karşılayan yasa ve kuruluşların olmaması büyük noksanlıktır. Örgüt yasası ve

kadrosu olmayan Maden Dairesi ile değişimin yürütüleceğini, koordinasyonun sağlanacağını düşünmek fazla iyimserlik olacaktır. Yetkilerin tek elde toplanacağı, İşlerin üstesinden gelecek güçte, yetenekli ve sorumlu yeni bir örgüt kurulması için geç kalınmamalıdır.

Sorunların toplum çıkarına uygun biçimde çözümlenmesi şarttır. Bundan dolayı maden yasasının ruhunu iyi analiz etmek gerekir. Bu günkü yasa dürüst çalışan özel sektör lehine hazırlanmış olup Devletçiliği ağır basan, Devlet çıkarını koruyan nitelikte değildir. Durum böyle iken madencilikle iştügal eden gerek özel gerekse kamusal kuruluşları tatmin etmekten uzaktır. Anayasanın öngördüğü günün koşullarına uygun temel bir yasa bir an önce çıkarılmalıdır.

Yayma verildiği tarih : 20.11.1978

DEVLET HAKKI TARİFESİ

Madenin Cinsi	Devlet Hakkım Eaas Olan Kıymet	Devlet Hakkı Oranı %	Devlet Hakkı Miktarı
Afat	25.— TL/Kg	3	0,75 TL/Kg
Alçıtaşı	350.—TL/MT	2	7.00 TL/MT
Altın	12Ş,—TL/Gr	1	1,25 TL/Or
Alumina	4000.—TL/MT	1	40,— TL/MT
Alunit (Şap)	2000.—TL/MT	1	20.—TL/MT
Amyant (Cevher)	! 000.—TL/MT	1	10.—TL/MT
Amyant (Krizotil Tipi Mamul)	10000.—TL/MT	1	100.—TL/MT
Amyant [Amfibol Tipi Mamul]	1500.—TL/MT	2	30 —TL/MT
Andoluzit	250.—TL/MT	1	2,5 TL/MT
Anortosit	250.—TL/MT	1	2,5 TL/MT
Ântimuan (Csvhir)	10000.—TL/MT	2	200.—TL/MT
Ântimuan (Konsantre)	25000.— TL/MT	2	500.—TL/MT
Antimuan (Regulas)	60000.—TL/MT	2	1200.—TL/MT
Apatit	500.—TL/MT	1	S.-i TL/MT
Arsenik	100000.—TL/MT	1	1000.—TL/MT
Atapuljit	500.—TL/MT	1	5.— TL/MT
Bakır (Cevher)	1000.— TL/MT	2	20.—TL/MT
Bakır (Bilister)	S0000.—TL/MT	2	1000.—TL/MT
Bakır (Tersip)	10000.—TL/MT	2	200.—TL/MT
Bakır (Konsantre)	10000.—TL/MT	2	200.—TL/MT
Barit (Cevher)	700.—TL/MT	3	%].—TL/MT
Barit (Sonda] Çamuru Kalitesinde öğütülmüş)	1750.—TL/MT	2	35.—TL/MT
Barit (Mikronize öğütülmüş)	2250.—TL/MT	2	45.—TL/MT
Berrtonit	500.—TL/MT	2	10.—TL/MT
Bentonit (Öğütülmüş)	•j 000.— TL/MT	2	20.—TL/MT
Bitümlü Madde (Asfaltit)	500.—TL/MT	3	15.—TL/MT
Yanıcı Marnlar	40.—TL/MT	3	1,20 TL/MT
Boksit	300.—TL/MT	1	3.—TL/MT
Börtüzu	1250.—TL/MT	3	37,50 TL/MT
Civa (Cevhtr)	250.—TL/MT	2	5.— TL/MT

Madenin Cinsi	Devlet Hakkım : Esas Olan Kıymet	Devlet Hakkı Oranı %	Devlet Hakkı Miktarı
Civa (Mamul)	1500,— TL/Şişe	1	15.— TL/Şişe
Çirtkp (Cevher)	1000.—TL/MT	3	30,—TL/MT
Çinko (Konsantre)	2500.— TL/MT	2	50.—TL/MT
Çinko (Kalsine)	3000.—TL/MT	2	60,—TL/MT
Çirtko (Metal)	7000.—TL/MT	1	70,—TL/MT
Demir	250.—TL/MT	3	7,50 TL/MT
Dlasporlt	200.—TL/MT	1	2.—TL/MT
Diatomit	200,—TL/MT	3	2.—TL/MT
Dlopslt	200,—TL/MT	1	6.—TL/MT
Dişten	200.—TL/MT	1	2.— TL/MT
Dolamlt ve Dolomiti! Kalker	125,—TL/MT	2	2,5,—TL/MT
Feldispat	500 —T-L/MT	3	1 5 ^ TL/MT
Fosfor Tuzu	600.—TL/MT	1	6.—TL/MT
Fluorit	1500.—TL/MT	2	30.—TL/MT
Grafit	5000.—TL/MT	2	100.—TL/MT
Gümüş	3250.—TL/Kg	1	32,50 TL/Kg
Kadmiyum.	125,—TL/Kg	1	1,25 TL/Kg
Kalay	200,—TL/Kg	1	2.—TL/Kg
Kaisedon	20,—TL/Kg	3	0,60.— TL/Kg
Kalter	75,—TL/MT	3	2,25 TL/MT
Kalsit	200.—TL/MT	3	8.—TL/MT
Kaolin	500.—TL/MT	3	15.—TL/MT
Kehribar	120.—TL/Kg	3	3,60 TL/Kg
Kil (Çimento Killi)	75.—TL/MT	3	2,25 TL/MT
Kil (Bağlayıcı)	500.—TL/MT	3	
Krom	1750,—TL/MT	2	35.—TL/MT
Krom (Konsantre)	1750,—TL/MT	2	35.—TL/MT
Kobalt	200,—TL/Kg	1	2.— TL/Kg
Kum	250.—TL/MT	3	7,5 TL/MT
Kurşun	1000,—TL/MT	3	30.—TL/MT
Kurşun (Konsantre)	2000,—TL/MT	3	60.— TL/MT
Kuarsit	150.—TL/MT	3	4,5 TL/MT
Kuars	350.—TL/MT	2	7.—TL/MT
Kuars (Kumu)	375.—TL/MT	2	7,5 TL/MT
Kuars (Kristali)	500,—TL/Kg	2	10,—TL/Kg
Kükürt (Sinai)	5000,—TL/MT	2	100.—TL/MT
Kükürt (Zirai)	600,—TL/MT	2	12,—TL/MT
Löslt	500,—TL/MT		5,—TL/MT
Lületaşı	3000.—TL/Sandık	3	90,— TL/Sandık
Maden Kömürü	500.— TL/MT	3	15,—TL/MT
Manganez	750.—TL/MT	2	15,—TL/MT
Magnezit (Cevher)	600.—TL/MT	3	18.—TL/MT
Magnezit (Kalsine)	2500.—TL/MT	3	75,— TL/MT
Magnezit (Sinter)	4000.—TL/MT	3	120.—TL/MT
Magnezit (Elekalıtı Toz)	200,—TL/MT	3	6.—TL/MT
Magnezyum Tuzu	800.— LT/MT	3	24.—TL/MT
Marn	50.—TL/MT	3	1,50 TL/MT
Mermer (Blok)	3000.—TL/M³	3	80.— TL/M³»
Mermer (Önlks Parça Blok)	7000,— TL/M³	3	* 210.—TL/M³»
Mermer (Ticarleşyayapımına elverişli parça moloz)	400.—TL/MT	3	12.— TL/MT
Mermer (Sanayi hammaddesi olarak kullanılmaya elverişli moloz)	150,—TL/MT	3	4,50 TL/MT
Mika (Cevher)	1500,—TL/MT	1	15,—TL/MT
Mika (Kuru Öğütölmüş)	3500.—TL/MT	1	35,—TL/MT
Mika (Yaş Öğütölmüş)	6000.—TL/MT	1	60.—TL/MT
Molibden (Cevher)	1200.—TL/MT	3	36.—TL/MT
Molibden (Konsantre)	50000.—TL/MT	3	1500.— TL/MT
Nefelin Siyenit	1000.—TL/MT	1	10.—TL/MT

Madenin Cinsi	Devlet Hakkına Esas Olan Kıymet	Devlet Hakkı Oranı %	Devlet Hakkı Miktarı
Nikel (Cevher]	1000,— TL/MT	3	30.—TL/MT
Nikel (Konsantre)	15000,—TL/MT	1	150.—TL/MT
OÜvın	100.— TL/MT	1	1.— TL/MT
Opal	15000.—TL/MT	3	450.— TL/Kg
Perlit (Ham)	200.—TL/MT	2	4.—TL/MT
Perlit (Patlatılmış)	4000.—TL/MT	1	40.—TL/MT
Pirit Cevher	300.—TL/MT	1	3.—TL/MT
Pirit (Flotasyon)	200,—TL/MT	1	2.—TL/MT
Profilit	1000,— TL/MT	1	10 —TL/MT
Pömza (Sünger Taşı)	200.—TL/MT	2	4.—TL/MT
Potasyum Tuzu	1000.—TL/MT	1	10,—TL/MT
Silis Kumu	250.—TL/MT	3	7,50 TL/MT
Sillimanit	200. TL/MT	1	2,—TL/MT
Sodyum Tuzu	2000.—TL/MT	2	40,—TL/MT
Stronsiyum Tuzu	1500.—TL/MT	1	15,—TL/MT
Şiferton	500.—TL/MT	3	15.—TL/MT
Talk	1000,—TL/Mf	1	10.—TL/MT
Turmalin	7000,—TL/MT	1	70.—TL/MT
Trona (Tabii Soda)	200,—TL/MT	1	2.—TL/MT
Wolfram	75000.—TL/MT	3	2250.—TL/MT
Vermikulit	1000.—TL/MT	1	10,—TL/MT
Vollastonit	1000.—TL/MT	2	20,—TL/MT
Zeolit	200.— TL/MT	1	2,—TL/MT
Zımpara	350.—TL/MT	2	7,—TL/MT

DEĞİNİLEN BELGELER

Kaynak, Y. Şubat 1971, «Maden Sanayiinin Gelişme Perspektifleri» Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 2. Kongresi, MMO Yayınları, Sayfa (26-58),

»Madencilüğimizin Yapısı ve Sorunları», Ocak 1973, MMO Yayınları.

Alp, !. Şubat 1975, «Madencilüğümüzün Yasal Sorunları» Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 4. Kongresi, MMO Yayınları, Sayfa (143-155).

Baştaoğlu, D, Kanber, Z. Mart 1978, «Maden Kanunu ve Tuz Kanunu Resmi Gazete, 20,2,1978 gün ve 18206 sayılı,

Resmi Garieta, 20.2.1978 gün ve 16206 sayılı,